



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. gruodžio 23 d.*

„Pridėtinės vertės mokestis — Apmokestinimo momentas ir mokesčio apskaičiavimas — Oro transportas — Įsigytas, bet nepanaudotas bilietas — Transporto paslaugos įvykdymas — Bilieto išdavimas — Mokesčio sumokėjimo momentas“

Sujungtose bylose C-250/14 ir C-289/14

dėl *Conseil d'État* (Prancūzija) 2014 m. gegužės 21 d. sprendimais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2014 m. gegužės 26 d. ir 2014 m. birželio 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

Air France-KLM, buvusi *Air France* (C-250/14),

Hop!-Brit Air SAS, buvusi *Brit Air* (C-289/14),

prieš

Ministère des Finances et des Comptes publics

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas, einantis pirmosios kolegijos pirmininko pareigas, A. Tizzano, teisėjai F. Biltgen, A. Borg Barthet (pranešėjas), E. Levits ir S. Rodin

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Air France-KLM*, buvusios *Air France*, ir *Hop!-Brit Air SAS*, buvusios *Brit Air*, atstovaujamo advokatės A. Beetschen,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, J.-S. Pilczer ir S. Ghiandoni,
- Airijos, atstovaujamos E. Creedon, J. Quaney ir A. Joyce, padedamų BL A. Keirse,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos K. Nasopoulou ir S. Lekkou,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, R. Campos Laires ir A. Cunha,

* Proceso kalba: prancūzų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos C. Soulay ir L. Lozano Palacios,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinius sprendimus pateikti dėl 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23), iš dalies pakeistos 1999 m. birželio 17 d. Tarybos direktyva 1999/59/EB (OL L 162, p. 63, toliau – Šeštoji direktyva), vėliau iš dalies pakeistos 2001 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2001/115/EB (OL L 15, p. 24, toliau – pakeista Šeštoji direktyva), 2 straipsnio 1 punkto ir 10 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant *Air France-KLM*, buvusios *Air France*, ir *Hop! Brit Air SAS*, buvusios *Brit Air*, ginčus su *Ministère des Finances et des Comptes publics* (Finansų ir ūkio ministerija) dėl nepanaudoto bilieto ir oro transporto bendrovės sumokėtų sumų tokios pačios rūšies įmonei, kaip atlygio už nepanaudotus bilietus, apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu (PVM).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagal Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą:

„Pridėtinės vertės mokesčiu apmokestinamas:

1. prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygį prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks.“

- 4 Šeštosios direktyvos 10 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Toliau pateiktos sąvokos įvardijamos taip:

- a) „Apmokestinimo momentas“ – tai įvykis, dėl kurio susidaro apmokestinimui būtinos teisinės sąlygos;
- b) Mokestis tampa „apskaičiuotinas“, kai mokesčio administratorius pagal tuo metu galiojančią įstatymą įgyja teisę reikalauti mokesčio iš asmens, kuris tą mokestį turi sumokėti, nors mokėjimo terminas gali būti ir atidėtas.

2. Apmokestinimo momentas įvyksta ir mokestis tampa apskaičiuotinas, kai prekės pristatomos ar paslaugos atliekamos. <...>

Tačiau kai apmokėjimas turi būti atliktas avansu prieš pristatant prekes ar atliekant paslaugas, mokestis tampa apskaičiuotinas apmokėjimo gavimo momentu nuo gautos sumos.

Nukrypdomos nuo aukščiau [anksčiau] nurodytų nuostatų, valstybės narės gali numatyti, kad tam tikrų sandorių ar tam tikrų apmokestinamųjų asmenų kategorijų atveju mokestis tampa apskaičiuotinas:

- ne vėliau kaip išrašant sąskaitą faktūrą ar dokumentą, lygiavertį sąskaitai faktūrai, arba
- ne vėliau kaip gaunant kainą, arba,
- kai neišrašoma nei sąskaita faktūra, nei jai lygiavertis dokumentas, arba jis išrašomas per vėlai, – per tam tikrą nurodytą laikotarpį, skaičiuojant nuo apmokestinimo momento.

<...>“

- 5 Žodžiai „ar dokumentą, lygiavertį sąskaitai faktūrai“ buvo išbraukti iš 10 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos pirmos ir trečios įtraukų. Taigi šioje nuostatoje buvo nurodyta tik išrašoma sąskaita faktūra.
- 6 Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 11 straipsnyje, susijusiame su apmokestinamąja verte, buvo nustatyta:

„A. Šalies teritorijoje

1. Apmokestinamąją vertę sudaro:

- a) tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų, išskyrus nurodytas b, c ir d punktuose, atveju – viskas, kas sudaro atlygį, kuris yra ar turi būti tiekėjo gautas iš pirkėjo, kliento ar trečiosios šalies už tokias prekes ar paslaugas, įskaitant subsidijas, tiesiogiai susijusias su šių prekių ar paslaugų kaina;

<...>“

Prancūzijos teisė

- 7 Pagal *Code général des impôts* (Bendrasis mokesčių kodeksas, toliau – CGI) 256 straipsnio I punktą:
„Pridėtinės vertės mokesčiu apmokestinamas prekių tiekimas ir paslaugų teikimas už atlygį, kai prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks.“

- 8 Pagal CGI 269 straipsnį:

„1. Apmokestinimo momentas įvyksta:

- a) kai įvykdomas prekių tiekimas, įsigijimas Bendrijos viduje arba paslaugų teikimas;

<...>

2. Prievolė apskaičiuoti mokesčių atsiranda:

<...>

- c) paslaugų teikimo atveju gavus avansą, visą sumą, atlygį.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

Byla C-250/14

- 9 *Air France-KLM*, kuri 2004 m. perėmė *Air France* teises, yra Prancūzijoje įsteigta bendrovė, vykdanči oro transporto veiklą. Vykdydama šią veiklą *Air France-KLM* teikia oro transporto paslaugas keleiviams Prancūzijos teritorijoje. Kadangi šie vidaus skrydžiai yra apmokestinami PVM, su šiais skrydžiais susiję lėktuvo bilietai parduodami už kainą, į kurią įskaičiuotas šis mokestis.
- 10 Nuo 1999 m. *Air France* nebemokėjo Iždui PVM, gauto nuo išduotų biletų, kurių vidaus skrydžių keleiviai nepanaudojo, kainos. Tai buvo, pirma, nekeičiami bilietai, kurie nebegaliojo dėl to, kad keleivių nebuvo laipinant į lėktuvą, ir, antra, keičiami bilietai, kuriais nepasinaudota per jų galiojimo laiką.
- 11 Po apskaitos patikrinimo mokesčių administratorius manė, kad sumos, susijusios su šiais „išduotais ir nepanaudotais bilietais“, turėjo būti apmokestintos 5,5 % PVM, taikomu keleiviams teikiamoms vidaus oro transporto paslaugoms. Todėl jis pateikė *Air France-KLM* priminimus sumokėti už laikotarpį nuo 2000 m. balandžio 1 d. iki 2003 m. kovo 31 d. 4 066 607 EUR PVM ir 1 226 584 EUR delspinigių.
- 12 2011 m. birželio 9 d. sprendimu *Tribunal administratif de Cergy-Pontoise* (Cergy-Pontoise administracinis teismas) atmetė *Air France-KLM* prašymą panaikinti šiuos priminimus sumokėti PVM. 2012 m. lapkričio 13 d. *Cour administrative d'appel de Versailles* (Versalio administracinis apeliacinis teismas) patvirtino šį sprendimą ir manė, kad pagal CGI 256 ir 269 straipsnius, siejamus, su Civilinio kodekso 1234 straipsniu, sumos, pasiliktos po to, kai galutinai nebuvo įvykdyta transporto paslauga, turėjo būti apmokestinamos PVM. *Air France-KLM* dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą.
- 13 Kadangi *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) kilo abejonių dėl nepanaudotų biletų apmokestinimo PVM, ji nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:
 - „1. Ar [Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos] 2 straipsnio 1 dalies ir 10 straipsnio 2 dalies nuostatas reikia aiškinti taip, kad išduotas bilietas gali būti prilyginamas faktiškai įvykdytai transporto paslaugai ir kad oro transporto bendrovės pasiliktos sumos, kai lėktuvo bilieto savininkas nepasinaudojo bilietu, o jo galiojimas baigėsi, yra apmokestinamos PVM?
 2. Jeigu taip, ar surinktas mokestis turi būti pervestas į Iždą nuo kainos gavimo momento, nors kelionė gali neįvykti dėl kliento kaltės?“

Byla C-289/14

- 14 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-289/14 matyti, kad *Brit Air*, tapusi *Hop!- Brit Air SAS*, teikė oro transporto paslaugas keleiviams pagal frančizės sutartį su bendrove *Air France-KLM*. Pastaroji jai patikėjo kelionių biletų *Brit Air* naudojamomis pagal frančizės sutartį linijomis prekybą ir valdymą.
- 15 *Air France-KLM* gavo biletų kainą ir už kiekvieną pervežtą klientą šią kainą pervedė *Brit Air*. Už parduotus bilietus, tačiau nepanaudotus dėl to, kad kliento nebuvo laipinant į lėktuvą arba baigėsi bilieto galiojimas, bendrovė *Air France-KLM* pervesdavo bendrovei *Brit Air* metinę fiksuotą kompensaciją, lygią pagal frančizę naudojamų linijų metinės apyvartos (įskaitant PVM) procentinei daliai (2%). *Brit Air* šios sumos neapmokestino PVM.

- 16 Patikrinęs bendrovės *Brit Air* apskaitą mokesčių administratorius išsiuntė priminimus sumokėti PVM už laikotarpį nuo 2001 m. balandžio 1 d. iki 2005 m. rugpjūčio 31 d. nuo nepanaudotiems bilietams lygių sumų, gautų iš *Air France*.
- 17 2010 m. birželio 24 d. sprendimu *Tribunal administratif de Montreuil* (Montrėjaus administracinis teismas) atmetė *Brit Air* prašymą panaikinti šiuos priminimus sumokėti PVM. *Brit Air* pateikė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo *Cour administrative d'appel de Versailles* (Versalio administracinis apeliacinis teismas). 2012 m. lapkričio 13 d. šiam priėmus sprendimą, kuriuo buvo patvirtintas skundžiamas sprendimas, *Brit Air* pateikė kasacinį skundą *Conseil d'État* (Valstybės Taryba).
- 18 Kadangi *Conseil d'État* kilo abejonių dėl oro transporto bendrovės pervestų sumų tokios pačios rūšies įmonei už nepanaudotų bilietų pardavimą apmokestinimo PVM, ji nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos] 2 straipsnio 1 punkto ir 10 straipsnio 2 dalies nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad fiksuota suma, lygi pagal frančizę naudojamų linijų metinės apyvartos (įskaitant PVM) procentinei daliai ir sumokėta oro transporto bendrovės, kitos bendrovės vardu išdavusios bilietus, kurių galiojimas baigėsi, yra pastarajai mokama neapmokestinama išmoka, kuria atlyginama žala, patirta dėl nenaudingos jos transporto priemonių mobilizacijos, ar suma, kuri atitinka išduotų, bet nepanaudotų bilietų kainą?
2. Jei ši suma bus pripažinta atitinkanti išduotų, bet nepanaudotų bilietų kainą, ar šias nuostatas reikia aiškinti taip, kad bilieto išdavimas gali būti prilyginamas faktiniam transporto paslaugos įvykdymui ir kad oro transporto bendrovės pasiliktos sumos, kai lėktuvo bilieto savininkas nepasinaudojo bilietu ir jo galiojimas baigėsi, yra apmokestinamos PVM?
3. Jeigu taip, ar surinktas mokestis bendrovės *Air France* arba bendrovės *Brit Air* turi būti pervestas į Iždą nuo kainos gavimo momento, nors kelionė gali neįvykti dėl kliento kaltės?“
- 19 2014 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-250/14 ir C-289/14 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo byloje C-250/14 ir dėl antrojo klausimo byloje C-289/14

- 20 Pirmuoju klausimu byloje C-250/14 ir antruoju klausimu byloje C-289/14 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktas ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad oro transporto bendrovės bilietų išdavimas yra apmokestinamas PVM, nors šių bilietų keleiviai nepanaudojo ir jiems negali būti gražinta kaina už šiuos bilietus.
- 21 Reikia priminti, kad pagal Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą PVM apmokestinamas „prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygį prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks“.
- 22 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką paslauga teikiama „už atlygį“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, yra apmokestinama, tik jei tarp paslaugos teikėjo ir gavėjo egzistuoja abipusis teisinis ryšys ir paslaugos teikėjo gautas atlygis yra realus atlygis už gavėjui suteiktą paslaugą (Sprendimo *Tolsma*, C-16/93, EU:C:1994:80, 14 punktas).

- 23 Taip yra tuo atveju, kai tarp suteiktos paslaugos ir gauto atlygio yra tiesioginis ryšys, t. y. sumokėtos sumos yra realus atlygis už atskirą paslaugą, suteiktą egzistuojant teisiniam santykiui (Sprendimo *Société thermique d'Eugénie-les-Bains*, C-277/05, EU:C:2007:440, 19 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 24 Be to, iš Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punkto ir 10 straipsnio 2 dalies matyti, kad šių direktyvų 2 straipsnio 1 punkte numatytas apmokestinimo momentas įvyksta, kai paslaugos suteikiamos.
- 25 Remiantis tuo, darytina išvada, kad paslaugų, kaip antai keleivių gabenimo oro transportu, teikimas apmokestinamas PVM, kai, pirma, oro transporto bendrovės kliento sumokėta suma, esant teisiniam santykiui, išreikštam sudarius transporto sutartį, yra tiesiogiai susijusi su atskira paslauga, už kurią atlygis yra ši suma, ir kai, antra, ši paslauga jau suteikta.
- 26 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslino, kad paslaugos, teikiamos vykdant iš oro transporto sutarties kylančias prievoles, yra keleivių registravimas, įlaipinimas ir pasitikimas lėktuve oro transporto sutartyje numatytoje lėktuvo pakilimo vietoje, lėktuvo išvykimas numatytu laiku, keleivių ir jų bagažo skraidinimas iš išvykimo vietos į atvykimo vietą, rūpinimasis keleiviais per skrydį ir galiausiai saugus keleivių išlaipinimas sutartyje numatytoje vietoje ir laiku (žr. Sprendimo *Rehder*, C-204/08, EU:C:2009:439, 40 punktą).
- 27 Tačiau šias paslaugas suteikti įmanoma tik su sąlyga, kad oro transporto bendrovės keleivis numatytą įlaipinimo dieną atvyksta į vietą, nes minėta bendrovė jam suteikia teisę pasinaudoti šiomis paslaugomis iki įlaipinimo laiko perkant bilietą sudarytoje transporto sutartyje nustatytais aplinkybėmis.
- 28 Vadinasi, perkant bilietą sumokėta kaina suteikia keleiviui teisę pasinaudoti iš transporto sutarties kylančių pareigų vykdymu, todėl, neatsižvelgiant į tai, ar keleivis įgyvendina šią teisę, oro transporto bendrovė jau suteikia paslaugą, kai sudaro galimybę keleiviui pasinaudoti šiomis paslaugomis.
- 29 Taigi ieškovės pagrindinėje byloje negali teigti, kad nepasirodžiusių keleivių sumokėta ir bendrovės pasilikta kaina yra sutartinis žalos atlyginimas, kuris dėl to, kad juo atlyginama bendrovės patirta žala, yra neapmokestinamas PVM.
- 30 Iš tiesų, pirma, taip aiškinant būtų pakeista keleivio sumokėto atlygio esmė; jis taptų sutartiniu žalos atlyginimu, kai keleivis nepasinaudotų oro transporto bendrovės siūloma atskira paslauga.
- 31 Taigi „paslaugų teikimo“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Šeštąją direktyvą ir pakeistą Šeštąją direktyvą, turi būti aiškinama neatsižvelgiant į atitinkamų sandorių tikslus bei rezultatus, ir mokesčių administratorius neturi atlikti tyrimų mokesčių mokėtojo ketinimams nustatyti, atsižvelgdamas į jų objektyvumą (žr. Sprendimo *Newey*, C-653/11, EU:C:2013:409, 41 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 32 Antra, dėl tokio keleivio sumokėtos kainos už bilietą pakeisto kvalifikavimo, atsižvelgiant į tai, ar keleivis yra, ar ne laipinantis į lėktuvą, atsirastų nesutapimas tarp oro transporto bendrovės žalos, tariamai patirtos dėl to, kad keleivis nepasirodė, sumos ir kainos, sumokėtos perkant bilietą. Taigi tuo atveju, kai keleivis yra laipinantis į lėktuvą, paslaugos kaina atitinka bilieto kainą be PVM, nors ieškovių pagrindinėje byloje tariamos žalos atlyginimo suma atitinka šią kainą su apskaičiuotinu PVM. Nėra jokio pagrindo, pateisinančio tai, kad žalos atlyginimo suma būtų didesnė už keleivio sumokėtą kainą.
- 33 Trečia, ieškovės pagrindinėje byloje taip pat negali remtis Teisingumo Teismo praktika, susijusia su kaip rankpinigių sumokėtų sumų neapmokestinimu PVM. Iš tiesų pagrindinėse bylose, pirma, nepasirodžiusio keleivio sumokėta kaina atitinka visą mokėtiną kainą. Antra, dėl to, kad keleivis sumokėjo kainą už bilietą ir kad oro transporto bendrovė patvirtina, jog jam rezervuota vieta,

pardavimas yra baigtas ir galutinis. Be to, pažymėtina, kad oro transporto bendrovės pasilieka teisę perparduoti nepanaudotą paslaugą kitam keleiviui, neturėdama grąžinti kainos pirmajam keleiviui. Darytina išvada, kad žalos atlyginimo gavimas, nesant žalos, yra nepateisinamas.

- 34 Taigi konstatuotina, kad oro transporto bendrovių pasilikta suma nesiekia atlyginti žalos, kurią jos patyrė keleiviui nepasirodžius, bet tai yra atlygis net ir tuo atveju, kai keleivis nepasinaudojo transportu.
- 35 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą byloje C-250/14 ir į antrąjį klausimą byloje C-289/14 reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad oro transporto bendrovės bilietų išdavimas yra apmokestinamas PVM, nors šių bilietų keleiviai nepanaudojo ir jiems negali būti grąžinta suma už juos.

Dėl antrojo klausimo byloje C-250/14 ir trečiojo klausimo byloje C-289/14

- 36 Antruoju klausimu byloje C-250/14 ir trečiuoju klausimu byloje C-289/14 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad perkant lėktuvo bilietą keleivio, kuris šiuo bilietu nepasinaudojo, sumokėtas PVM tampa apskaičiuotinas nuo to momento, kai oro transporto bendrovė arba trečiasis asmuo jos vardu gauna kainą už bilietą.
- 37 Pirmiausia primintina, kad Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad apmokestinimo momentas įvyksta ir mokeskis tampa apskaičiuotinas, kai prekės pristatomos ar paslaugos atliekamos.
- 38 Tačiau, pirma, Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta šios taisyklės išimtis tuo atveju, kai apmokėjimas turi būti atliktas avansu prieš suteikiant paslaugas. Tokiu atveju prievolė apskaičiuoti PVM atsiranda gavus atlygį ir yra apskaičiuojama nuo gautos sumos dydžio (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Orfey Baltaria*, C-549/11, EU:C:2012:832, 27 punktą ir Nutarties *Sani treyd*, C-153/12, EU:C:2013:201, 24 punktą).
- 39 Be to, Teisingumo Teismas jau nusprendė, jog tam, kad atsirastų prievolė apskaičiuoti PVM, reikia, kad apie visą su apmokestinimo momentu susijusią informaciją, t. y. būsimą prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, jau būtų žinoma, ir, konkrečiai kalbant, kad šios prekės ar paslaugos būtų tiksliai identifikuotos atliekant mokėjimą prieš prekių tiekimą ar paslaugų teikimą (žr. Sprendimo *Orfey Baltaria*, C-549/11, EU:C:2012:832, 28 bei 39 punktus ir Nutarties *Sani treyd*, C-153/12, EU:C:2013:201, 25 ir 33 punktus).
- 40 Konstatuotina, kad pagrindinėse bylose sąlygos Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies antrai pastraipai taikyti, atrodo, įvykdytos, nes būsimos transporto paslaugos teikimo sąlygos yra žinomos ir tiksliai identifikuotos perkant bilietą.
- 41 Visos kainos, o ne jos dalies sumokėjimas nekelia abejonių dėl tokio aiškinimo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Orfey Baltaria*, C-549/11, EU:C:2012:832, 37 punktą ir Sprendimo *Efir*, C-19/12, EU:C:2013:148, 39 punktą bei Nutarties *Sani treyd*, C-153/12, EU:C:2013:201, 32 punktą).
- 42 Antra, primintina, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 27 ir paskesnių punktų, tuo atveju, kai keleivis nepasirodo, oro transporto bendrovė, kuri parduoda bilietą, įvykdo savo sutartines pareigas, nes suteikia keleiviui galimybę pasinaudoti teisėmis į paslaugas, numatytas transporto sutartyje.

43 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą byloje C-250/14 ir į trečiąjį klausimą byloje C-289/14 reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalies pirmą ir antrą pastraipą turi būti aiškinami taip, kad perkant lėktuvo bilietą keleivio, kuris šiuo bilietu nepasinaudojo, sumokėtas PVM tampa apskaičiuotinas nuo to momento, kai gaunama kaina už bilietą, neatsižvelgiant į tai, ar ją gauna pati oro transporto bendrovė, ar trečiasis asmuo jos vardu ir sąskaita, ar trečiasis asmuo savo vardu, bet oro transporto bendrovės sąskaita.

Dėl pirmojo klausimo byloje C-289/14

44 Pirmuoju klausimu byloje C-289/14 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teiraujasi, ar Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad tuo atveju, kai trečiasis asmuo prekiauja oro transporto bendrovės bilietais jos sąskaita pagal frančizės sutartį ir jai už išduotus bilietus, kuriais nepasinaudota, perveda fiksuotą sumą, lygią atitinkamų oro linijų metinės apyvartos procentinei daliai, minėta fiksuota suma yra suma, apmokestinama kaip atlygis už šiuos bilietus.

45 Konstatuotina, kad pagal Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 21 straipsnio 1 dalies a punktą mokėtiną PVM nuo parduoto bilieto kainos sumokėti turi oro transporto bendrovė, kuri teikia transporto paslaugą.

46 Taigi, kaip matyti iš atsakymų į pirmesnius klausimus, keleivio sumokėta kaina už bilietą yra atlygis už oro transporto bendrovės transporto paslaugą ir šiuo pagrindu ši kaina yra apmokestinama PVM. Be to, prievolė apskaičiuoti šį PVM atsiranda bilieto kainos gavimo momentu, net jei keleivis neskrido.

47 Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad parduodama bilietus *Air France-KLM* veikė *Brit Air* vardu ir sąskaita, *Brit Air* turi sumokėti PVM už bilietus. Tačiau jeigu jis mano, kad *Air France-KLM* veikė savo vardu, bet *Brit Air* sąskaita, buvo vienas paskui kitą įvykdyti du sandoriai, tačiau jie nedaro jokios įtakos galutinei PVM sumai, nes šios sumos yra vienodos, todėl kiekviena bendrovė turi pateikti savo deklaraciją, įtraukdama gautą ir sumokėtą PVM.

48 Dėl *Air France-KLM* sumokėtos fiksuotos sumos *Brit Air* už parduotus bilietus, kurių galiojimas baigėsi, konstatuotina, kad, atvirkščiai tam, ką teigia *Brit Air*, suma, kurią pastaroji gavo iš *Air France-KLM*, negali būti laikoma atitinkančia *Air France-KLM* mokamą kompensacinę išmoką už *Brit Air* patirtą žalą.

49 Šiuo klausimu primintina, kad dėl išduotų bilietų, kuriais nepasinaudota, oro transporto bendrovė nepatiria jokios žalos dėl to, jog keleivis neatvyksta laipinant į lėktuvą. Šis keleivis sumoka už transporto paslaugą pirkdamas bilietą. *Brit Air* suteikė paslaugą, kurią privalėjo teikti vien dėl to, kad keleivis turėjo teisę pasinaudoti tuo, kad bus įvykdytos oro transporto sutartyje numatytos asmenų pareigos. Aplinkybė, kad nėra teisės gražinti bilieto kainą, liudija tai, jog oro transporto bendrovė nepatyrė jokios žalos.

50 Darytina išvada, kad oro transporto bendrovės pasilikta bilieto kaina nesiekia atlyginti galimos bendrovės patirtos žalos dėl to, jog nepasirodė klientas; tai yra atlygis už transporto paslaugą, kurią bendrovė siūlo klientui net tuomet, kai šis ja nepasinaudoja.

51 Šiomis sąlygomis *Air France-KLM* sumokėta fiksuota suma *Brit Air* už parduotus bilietus, kurių galiojimas baigėsi, lygi atitinkamų oro linijų metinės apyvartos procentinei daliai, negali būti laikoma šalių nustatyta *Brit Air* patirtai žalai atlyginti. Atvirkščiai, atrodo, kad ši suma, šalių nustatyta sutartyje, atitinka vertę, kurią siekdamas suteikti transporto paslaugą abi atitinkamos bendrovės priskiria išduotiems bilietams, nepanaudotiems jų pirkėjų. Taigi *Air France-KLM* bendrovei *Brit Air* sumokėta

fiksuota suma yra pastarosios gautas atlygis už *Air France-KLM* jos sąskaita išduotus bilietus, kuriais jų pirkėjai nepasinaudojo. Tad egzistuoja suteiktų paslaugų ir šiuo pagrindu gauto atlygio tiesioginis ryšys.

- 52 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą byloje C-289/14 reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos ir pakeistos Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad tuo atveju, kai trečiasis asmuo prekiauja oro transporto bendrovės bilietais jos sąskaita pagal frančizės sutartį ir jai už išduotus bilietus, kuriais nepasinaudota, perveda fiksuotą sumą, lygią atitinkamų oro linijų metinės apyvartos procentinei daliai, minėta fiksuota suma yra suma, apmokestinama kaip atlygis už šiuos bilietus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas, iš dalies pakeistos 1999 m. birželio 17 d. Tarybos direktyva 1999/59/EB, vėliau iš dalies pakeistos 2001 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2001/115/EB, 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad oro transporto bendrovės bilietų išdavimas yra apmokestinamas pridėtinės vertės mokesčiu, nors šių bilietų keleiviai nepanaudojo ir jiems negali būti grąžinta suma už juos.
2. Šeštosios direktyvos 77/388, iš dalies pakeistos Direktyva 1999/59, vėliau iš dalies pakeistos Direktyva 2001/115, 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalies pirma ir antra pastraipos turi būti aiškinami taip, kad perkant lėktuvo bilietą keleivio, kuris šiuo bilietu nepasinaudojo, sumokėtas pridėtinės vertės mokestis tampa apskaičiuotinas nuo to momento, kai gaunama kaina už bilietą, neatsižvelgiant į tai, ar ją gauna pati oro transporto bendrovė, ar trečiasis asmuo jos vardu ir sąskaita, ar trečiasis asmuo savo vardu, bet oro transporto bendrovės sąskaita.
3. Šeštosios direktyvos 77/388, iš dalies pakeistos Direktyva 1999/59, vėliau iš dalies pakeistos Direktyva 2001/115, 2 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad tuo atveju, kai trečiasis asmuo prekiauja oro transporto bendrovės bilietais jos sąskaita pagal frančizės sutartį ir jai už išduotus bilietus, kuriais nepasinaudota, perveda fiksuotą sumą, lygią atitinkamų oro linijų metinės apyvartos procentinei daliai, minėta fiksuota suma yra suma, apmokestinama kaip atlygis už šiuos bilietus.

Parašai.